

Utbildningsinspektion i Vargbroskolan, grundskola 4–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Vargbroskolan den 22–23 november 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vargbroskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Vargbroskolan intervjuades rektor, personal, elevvårdsteam och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Vargbroskolan	Antal elever
Grundskola	327
Särskola	7

Vargbroskolan har verksamhet för årskurs 4–9. Skolan ligger i tätorten invid Kroppaskolan. Vargbroskolans lokaler är gamla och slitna förutom två idrotts-hallar, men stora delar av skolan skall rivas och ersättas med en helt ny skol-byggnad. Inom de närmsta åren kommer en helt ny skola att stå klar. Varg-broskolan är ett eget rektorsområde.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Vargbroskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övri-ga skolförfattningar.

Överlag utvecklar och når eleverna kunskaper enligt läroplanens mål. Lednings-organisationen fungerar mycket bra.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör öka elevernas medvetenhet om målen i läroplanen och målen och betygskriterierna i de nationella kursplanerna.
- Skolan bör utveckla redovisningen av kunskapsresultaten.
- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.
- Skolan bör se över sina rutiner avseende de mål och riktlinjer som uttrycks i avsnittet normer och värden i Lpo 94.
- Skolan bör utveckla handlingsprogrammet mot kränkande behandling.
- Skolan bör se över arbetsplanernas innehåll.
- Skolan bör diskutera synen på kunskap och övergripande mål.
- Skolan bör se över rutinerna för betygssättningen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 5 § grund-skoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång saknas för elever med sådan studiegång (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan saknar kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovis-ning inom skolväsendet i dess lydelse före den 15 augusti 2005).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Verksamheten är tydligt planerad utifrån de nationella målen. Personalen diskuterar kontinuerligt målen för utbildningen och detta leder successivt till att personalens förtrogenhet med uppdraget stärks. Dock är elevernas medvetenhet om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna låg. Detta medger både lärare och rektorn. I något fall presenteras målen i början av skolåret och undantagsvis även under året men eleverna förstår inte kopplingen mellan målen och undervisningen som bedrivs.

Rektorn har inkommit med uppgifter om resultaten från de senast genomförda nationella proven för år 5 och dessa visar att 70 procent nådde målen i engelska, 62 procent i matematik och 50 procent i svenska. Enligt rektorn är detta år inte representativt för måluppfyllelsen i år 5. Normala siffror ligger på ungefär en tredjedel av dessa. Med anledning av ovanstående resultat har Familjenämnden utökat en sedan tidigare väl tilltagen resurs för barn med särskilda behov.

Resultaten från år 9 visar att 97 procent klarade provet i engelska, 89 i matematik och 96 i svenska.

Enligt officiell statistik kan konstateras att det genomsnittliga meritvärdet för 2004 var 179,6. Det genomsnittliga meritvärdet för riket var under samma år 206,9. Under perioden 2001–2004 har det genomsnittliga meritvärdet varit som lägst 170,1 och som högst 187,5. Sett enbart till dessa resultat har inte skolans kunskapsutveckling varit god, men enligt rektorn bör statistiken ses mot bakgrund av att skolan har en relativt stor andel elever med utländsk bakgrund och att skolan även mottar elever från ett flertal behandlingshem samt familjehemsplacerade elever från andra kommuner. Dessa faktorer får procentuellt sett stora effekter på skolans resultat. Den betygstatistik som rektorn inlämnat till inspektörerna avseende läsåret 2004/2005 visar ett genomsnittligt meritvärde på 196,2. Enligt den officiella statistiken var 88 procent av eleverna som slutade vårterminen 2004 behöriga till nationella program. Motsvarande siffra för riket var 90 procent. Statistiken visar även att pojkar och flickor har ett likvärdigt genomsnittligt meritvärde. Det finns således ingen större skillnad mellan pojkar och flickor.

Liksom kommunens övriga skolor utvärderas i första hand elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik. Skolans redovisning av kunskapsresultaten bör därför utvecklas.

För att eleverna skall ha en möjlighet att ha inflytande och kunna ta ansvar för det egna lärandet behöver de bättre än idag ha kunskaper om skolans mål. Inspektörerna bedömer att elevernas möjlighet till inflytande och till ansvarstagande i huvudsak är bra. Det är framför allt samverkansorganen som fungerar på ett bra sätt enligt både elever och lärare. Det som fungerar mindre bra är elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet. Enligt Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) skall eleverna ges möjlighet att planera och utvärdera den

dagliga undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan behöver utveckla detta.

I övrigt är skolans arbete med normer och värden bra och samtliga elever som inspektörerna samtalar med upplever att skolan är trygg både fysiskt och psykosocialt. Det är inte vanligt förekommande med kränkande behandling. Skolan saknar dock verktyg för att följa upp de mål och riktlinjer som uttrycks i Lpo 94 avseende normer och värden.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Som tidigare nämnts orienteras eleverna i liten omfattning om utbildningens mål och krav och eleverna deltar i begränsat i urval av stoff och arbetsformer med utgångspunkt i målbeskrivningar från läroplan och kursplaner. Skolan arbetar inte för att ge eleverna ett successivt större inflytande i takt med ålder och mognad.

Skolan arbetar aktivt med att förebygga kränkningar. Bland annat sker detta arbete genom trivselsrådet "Vargarna". "Vargarna" som består av både elever och personal jobbar för att alla som verkar i skolan skall trivas och för att ingen skall utsättas för kränkande behandling. Storfors kommun har tagit fram en "mobbningsplan" som gäller för alla kommunens skolor. Planen behöver utvecklas så att den omfattar samtliga former av kränkningar och även innefatta åtgärder när vuxna kränker barn eller ungdomar. Genom planen finns dock en strategi för hur kränkningar förebyggs, identifieras, utreds, åtgärdas och följs upp.

Det finns en lokal arbetsplan för årskurserna 4–6 och en för årskurserna 7–9. Båda arbetsplanerna består av pärmar innehållande olika policydokument, olika rutiner, riktlinjer, timplan, och andra planer med mera. Inspektörerna ser inte mycket av planer som skall vara ett redskap för hur undervisningen skall läggas upp för att de nationella målen att sträva mot och att uppnå, skall nås. Enligt inspektörernas mening finns risk att det istället blir läroböckerna som sätter agendan för undervisningen istället för att använda böcker eller delar av böcker som ett verktyg för att nå de nationella målen. Inspektörerna ser dock inte detta. Istället bedömer inspektörerna efter att ha samtalat, med lärare, elever och rektorn samt deltagit i lektioner att skolan överlag arbetar på bra sätt för att de nationella målen skall nås. Skolan tillämpar, utan lokala tolkningar, de nationella kursplanernas mål. Skolan har konkretiserat de nationella betygskriterierna och dessa finns tillgängliga för alla på skolans hemsida. Inspektörerna anser dock att skolan bör se över arbetsplanernas innehåll så att dessa innehåller metoder för hur målen skall nås.

Vetskapen om läroplanens kunskapssyn och övergripande mål behöver utvecklas enligt lärarna. Skolorna i Storfors kommun deltar i ett projekt tillsammans med Myndigheten för skolutveckling som syftar till att diskutera de nationella

målen, betygskriterier och kunskapssyn. Denna satsning har av all personal mottagits seriöst och alla ser med stor framförsikt fram emot vad som skall komma ut av denna satsning. Inspektörerna bedömer att undervisningen i hög utsträckning står i överensstämmelse med intentionerna i Lpo 94 både när det gäller synen på lärande och de ämnesövergripande arbetssätt som förhållandevis ofta råder på skolan. Enligt styrdokumentet är en samverkan mellan ämnen en nödvändighet för att möjliggöra en allsidig och meningsfull kunskapsutveckling och detta är relativt vanliga inslag i skolans undervisning.

Enligt både lärarna och rektorn saknar skolan överlag rutiner för att bedöma vilka kunskaper eleverna har i de ämnen som inte omfattas av de nationella proven. För svenska, engelska och matematik finns olika metoder. Enligt föräldrar blir det framförallt dessa ämnen som avhandlas på utvecklingssamtalen. Vårdnadshavarna och eleverna anser i alla fall att de får tydliga besked från skolan om lärande. De får också möjlighet att ge synpunkter på undervisningen och det fortsatta lärandet.

Eftersom eleverna inte givits möjlighet att få en djupare inblick i vare sig de nationella målen och betygskriterierna förstår eleverna inte grunderna för sina lärares bedömningar och kan således inte vara med och kvalitetssäkra kunskapsutvecklingen och betygssättningen. Skolans intentioner är att eleverna skall vara väl förtrogna med kraven och som tidigare nämnts finns betygskriterierna utlagda på skolans hemsida. Enligt skolans arbetsplan ansvarar lärarna för att eleverna skall vara väl förtrogna med gällande betygskriterier. Inspektörerna anser att lärare och elev måste kontinuerligt diskutera mål och kriterier, eftersom detta inte görs i någon hög utsträckning idag, och tillsammans planera och utvärdera undervisningen med utgångspunkt i elevernas förutsättningar, erfarenheter, intressen och behov. Det framkom vid inspektionen att vissa lärare är för hårda i sin tolkning av målen och att detta leder till att andra mål än de som gäller för grundskolan tillämpas.

Enligt lärarna och rektorn är de nationella betygskriterierna vägledande vid betygssättningen. Samtal förs till viss del mellan lärare inom årskurser och i olika årskurser i syfte att kraven och bedömningsgrunderna ska vara likvärdiga för elever i olika klasser. Det är i första hand lärare i samma ämnen inom skolan som diskuterar och jämför krav och bedömningsätt. Enligt lärarna i årskurserna 7–9 finns inga kontakter med andra skolor kring bedömningsfrågor och kravnivåer. Inspektörerna bedömer att skolan bör i högre utsträckning än vad som sker i dag kvalitetssäkra betygssättningen genom att samverka med andra skolor. Vissa elever menar dessutom att vissa lärare väger in uppförande, närvaro och flitighet i betygssättningen. Enligt rektorn är detta något som diskuteras i samtal mellan ledning och personal.

Enligt eleverna är vissa lärare bättre än andra på att individanpassa verksamheten. Dessa lärare utgår i högre utsträckning än andra från elevernas förutsättning, behov och önskemål. De låter även eleverna prova olika lärostilar för att på så vis vägleda eleverna i att finna sin lärostil.

Skolan arbetar aktivt med att ge särskilt stöd till de elever som är i behov av detta. Enligt både elevvårdsteam och lärarna finns bra rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Det är vanligt att specialpedagogen och ibland kuratorn besöker klassrummen för att göra observationer och för att handleda lärarna. Stödet ges företrädesvis utanför klassens ram och enligt representanterna i elevvårdsteamet är effekterna av sådana åtgärder utredda och nedskrivna

som en åtgärd i åtgärdsprogrammen. Enligt inspektörernas bedömning finns det dock elever som går i särskilda undervisningsgrupper utan att beslut om placering fattats i enlighet med grundskoleförordningen. Inspektörerna vill i detta sammanhang påpeka vikten av att stöd i första hand skall ges i ordinarie klass. Om elevens stödbehov kräver placering i särskild undervisningsgrupp eller på annat sätt skall eleven beredas detta. Flera av de elever som ges stöd utanför klassens ram skall enligt inspektörernas bedömning anses gå i särskild undervisningsgrupp. För dessa elever saknas korrekta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. De elever som placerats i resursskolan Forsbron har beslut fattats om placering, men besluten saknar överklagandehänvisning. Ett antal av eleverna i specialgruppen har huvuddelen av sin undervisning där men inga beslut om detta är tagna. I åtgärdsprogrammen framgår det att undervisningen bedrivs utanför klassen men formellt beslut har inte fattats och inte återrappporterats till nämnden. Enligt ledningen beror detta bland annat på att organisationen är ny och att övergången från en tidigare organisation medfört att det dels är något fler i dessa grupper och att rutinerna kring eleverna inte är klarlagda.

Vid skolan finns även en klass där nyanlända elever med annat modersmål än svenska placeras. I allmänhet har dessa elever uppehållstillstånd. Inte heller för dessa elever har beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattats. Eleverna i denna klass läser företrädesvis svenska och matematik. Enligt rektorn får inte dessa elever undervisning i samtliga ämnen varvid beslut om detta skall fattas genom att eleven få anpassad studiegång. Sådana beslut saknas. Enligt kommunens delegationsordning har rektor delegation på beslut som gäller anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp.

Skolan saknar en kvalitetsredovisning, men förbättrings- och utvecklingsarbete förekommer till viss del ändå.

För ledningen av Vargbroskolan finns en rektor samt en biträdande rektor. Rektorn har lång erfarenhet och är mycket väl förtrogen med både verksamhet och uppdrag. Han är omtyckt av både eleverna, personalen och föräldrarna. Rektorn är enligt personalen en pedagogisk ledare. Ansvarsfördelning inom skolledningen är tydlig och känd och kommunikationen mellan förvaltningsledning och skolans ledning fungerar mycket bra.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Eleverna vid Vargbroskolan har tillgång till utbildning i samtliga ämnen. Kommunen är en så kallad mottagningskommun vilket innebär att kommunen tar emot flyktingar. Skolan har därmed ett antal elever som är berättigade till modersmålsundervisning som de också får. Samtliga skolor i kommunen har ett utmärkt informationsmaterial både i form av broschyrer och på skolornas hemsidor. Hemsidorna uppdateras ofta. Förutom det skriftliga materialet kallas elever och föräldrar regelbundet till informationsmöten. Det gäller inte minst de elever som har rätt till modersmålsundervisning. Inom sarskolan finns dessut-

om en bemötandeplan som bland annat beskriver hur skolan skall klargöra särskolelevernans rättigheter och möjligheter till fortsatt utbildning. Liknade planer finns vid samtliga skolor.

De föräldrar som intervjuades var mycket nöjda med skolans sätt att informera. Flera föräldrar framhöll skolans snabba svar på frågor och att skolan alltid svarade även på mail. Skolans informationsmaterial för enskilda klasser så som veckobrev finns på skolans hemsida. De föräldrar som inte har tillgång till Internet får veckobrevet utskrivet.

Vid skolan är tillgången till behöriga lärare god. Lärartätheten ligger över genomsnittet för riket. Enligt den officiella statistiken har skolan 9,1 lärare per 100 elever. Motsvarande för riket är 7,9. Till detta kommer också ett antal assistenter. I huvudsak är lärarna behöriga i de ämnen som de undervisar i.

Skolan har inte tillgång till ett eget skolbibliotek, men nyttjar vid behov kommunens bibliotek. Bibliotekarie från grannkommunen Karlskoga besöker skolan regelbundet för att låna ut böcker till eleverna. När väl bibliotekarien är på skolan informerar hon klasserna om böckernas innehåll, så kallat "bokprat". Trots detta bedömer inspektörerna att eleverna inte på ett effektivt sätt har tillgång till olika referenslitteraturer samt annan litteratur. I planeringen för den nya Vargbroskolan finns ett nytt bibliotek med.

Storfors kommun har en gemensam kompetensutvecklingsplan för samtliga skolor. Den innehåller endast vilka dagar som finns tillgängliga samt ett antal definitioner. Kommunen anordnar central kompetensutvecklingsdagar och inför dessa dagar samlas önskemål om utbildning in. I samband med att Storfors har blivit erbjuden möjligheten att delta i utvecklingsdialogen tillsammans med myndigheten för skolutveckling har två åtgärdsplaner beslutats. I dessa planer ingår kompetensutvecklingsinsatser som bygger på den analys kommunen och myndigheten för skolutveckling gjort. Utöver den central anordnade utbildningen kan lärare själva föreslå utbildning och inom rimliga gränser får de möjlighet att gå föreslagna utbildningar. Personalen tycker att kommunen i allmänhet är generös men efterfrågar kompetensutvecklingsplaner som utgår från skolans behov av utveckling.

Datum	Ort
2006-02-28	Göteborg

Erik Bergeå
Kjell Ahlgren